

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
DELEGATURA W KRAKOWIE**

L.dz. RKR-61-28/07/JL- /07

Kraków, dn. 24 lipca 2007 r.

DECYZJA nr RKR - 65 /2007

Stosownie do art. 28 ust. 6 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (t.j. Dz. U. z 2005 r. nr 244, poz. 2080 ze zm.) oraz § 6 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 lutego 2002 r. w sprawie określenia właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz.U. nr 18, poz. 172 ze zm.), w związku z art. 131 ust. 1 i art. 136 ust. 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz.U. nr 50, poz. 331 ze zm.) po przeprowadzeniu - z urzędu - postępowania w sprawie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów

- w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów –

- I. Na podstawie art. 23c ust. 1 w związku z art. 23a ust. 1 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów, w związku z art. 131 ust. 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów **uznaje się za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów praktykę** stosowaną przez Akademię Ekonomiczną w Krakowie, polegającą na wprowadzeniu w dniu 4 grudnia 2006 r. do *Regulaminu odpłatności związanych z procesem kształcenia w Akademii Ekonomicznej w Krakowie* postanowienia dotyczącego wnoszenia opłat za przedłużenie sesji, bez jednoczesnej zmiany umów regulujących warunki odpłatności za studia oraz nie doręczenie tego regulaminu studentom,

co stanowi naruszenie przepisu art. 160 ust. 3 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz.U. z 2005 r. nr 164, poz. 1365 ze zm.) w związku z art. 384¹ Kodeksu cywilnego **i nakazuje się zaniechanie jej stosowania.**

- II. Na podstawie art. 23c ust. 1 w związku z art. 23a ust. 1 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów, w związku z art. 131 ust. 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów **uznaje się za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów praktykę** stosowaną przez Akademię Ekonomiczną w Krakowie, polegającą na stosowaniu w *Regulaminie odpłatności związanych z procesem kształcenia w Akademii Ekonomicznej w Krakowie* postanowienia o treści:

par. 12 ust. 6: „*Oplata, o której mowa w ust. 5 (tj. w przypadku przyjęcia na studia w trakcie trwania semestru) wnoszona jest w całości, z uwzględnieniem przysługującej zniżki w kwocie 100 zł, bądź w części obejmującej łączną kwotę rat, która do dnia upływu terminu wskazanego w ust. 5 powinna zostać wniesiona na zasadach wskazanych w ust. 3*”,

co stanowi naruszenie zasady ekwiwalentności świadczeń wynikającej z art. 735 § 1 w związku z art. 750 k.c. **i nakazuje się zaniechanie jej stosowania.**

Uzasadnienie

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatura Urzędu w Krakowie (daje „Prezes UOKiK”) przeprowadził postępowanie wyjaśniające mające na celu ustalenie, czy zapisy zawarte we wzorach umów zawieranych ze studentami na podstawie art. 160 ust. 3 ustawy z dnia z 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz.U. z 2005 r. nr 164, poz. 1365 ze zm.) oraz w regulaminach studiów, stosowanych przez Akademię Ekonomiczną w Krakowie, nie stanowią niedozwolonych postanowień umownych określonych przepisami Kodeksu cywilnego oraz czy nie stanowią naruszenia uzasadniającego wszczęcie postępowania w sprawie zakazu stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.

W toku postępowania dokonano analizy wzorca *Umowy o naukę, Regulaminu odpłatności związanych z procesem kształcenia w Akademii Ekonomicznej w Krakowie* oraz *Zarządzenia Nr R-0121-26/2006 Rektora Akademii Ekonomicznej w Krakowie*. Przeprowadzona analiza wykazała, że dokumenty te zawierają postanowienia mogące stanowić naruszenie zbiorowego interesu konsumentów.

Mając na uwadze powyższe ustalenia, w dniu 20 lutego 2007 r. postanowieniem nr RKR-145/2007 zostało wszczęte postępowanie w sprawie stosowania przez Akademię Ekonomiczną w Krakowie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.

Organ antymonopolowy ustalił, co następuje:

Akademia Ekonomiczna (zwana dalej „Akademią” lub „Uczelnią”) jest publiczną uczelnią akademicką, utworzoną w drodze ustawy. Jednym z podstawowych zadań uczelni jest kształcenie studentów w celu ich przygotowania do pracy zawodowej. Kształcenie odbywa się w formie studiów stacjonarnych – nieodpłatnie oraz w formie studiów niestacjonarnych – odpłatnie.

Zgodnie z art. 160 ust. 1 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, organizacje i tok studiów oraz związane z nimi prawa i obowiązki studenta określa regulamin studiów. Natomiast, zgodnie z ust. 3 tego przepisu, warunki odpłatności za studia określa umowa zawarta między uczelnią a studentem w formie pisemnej.

Stosowany przez Uczelnię wzorec *Umowy o naukę* oraz *Regulamin odpłatności związanych z procesem kształcenia w Akademii Ekonomicznej w Krakowie* stanowią wzorec umowny w rozumieniu art. 384 k.c., którego postanowienia są bezpośrednio stosowane w umowach, jakie Uczelnia zawiera ze studentami. Wzorce umowne to wszelkie jednostronnie przygotowane z góry, przed zawarciem umowy, gotowe klauzule (zbiory klauzul) w postaci warunków umów, ich wzorów, regulaminów itp.

Odpłatne świadczenie usług edukacyjnych ma charakter umowy, do której stosuje się odpowiednio przepisy o umowie zlecenia, zgodnie z art. 750 k.c. Umowa ta jest umową wzajemną, w której świadczeniem głównym są usługi edukacyjne, za które konsument uiszcza opłaty. Występują w niej zatem dwie strony: Uczelnia i student.

Studenci, z którymi Uczelnia zawiera umowy o odpłatne świadczenie usług edukacyjnych, są konsumentami w rozumieniu art. 22¹ Kodeksu cywilnego, tj. osobami fizycznymi dokonującymi czynności prawnej niezwiązanej bezpośrednio z ich działalnością zawodową lub gospodarczą.

Natomiast Uczelnia jest traktowana jako przedsiębiorca, tj. podmiot świadczący odpłatnie usługi edukacyjne, którego działalność ma charakter gospodarczy. Stanowisko to

potwierdza również orzecznictwo Sądu Najwyższego (wyrok SN z 7.04.2004 r. sygn. akt III SK 22/2004) oraz orzecznictwo Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (wyrok z 28.09.2005 r. sygn. akt XVII AmC 18/05; wyrok z 12.12.2005 r. sygn. akt XVII Amc 80/2004).

Odpłatność za studia na Akademii Ekonomicznej uregulowana została w *Regulaminie odpłatności związanych z procesem kształcenia w Akademii Ekonomicznej w Krakowie*, stanowiącym załącznik do Uchwały Senatu Akademii Ekonomicznej w Krakowie nr 18/2006 z dnia 24 kwietnia 2006 r. Uchwała ta została następnie zmieniona Uchwałą Senatu nr 53/2006 z dnia 4 grudnia 2006 r., w wyniku czego do Regulaminu wprowadzono postanowienia zakwestionowane przez Prezesa UOKiK, tj.:

par. 3 ust. 3: „*Oplaty, o których mowa w § 2 ust. 1 pkt 1 lit. a-b, związane z przedłużeniem sesji, ustala się jako 1/8 odpowiedniej opłaty semestralnej za każde rozpoczęte 2 tygodnie przedłużenia sesji. Opłata naliczana jest za okres od dnia następującego po ostatnim dniu sesji wskazanym w stosownym zarządzeniu rektora w sprawie organizacji roku akademickiego do ostatniego dnia wskazanego w decyzji o przedłużeniu sesji włącznie*”,

par. 12 ust. 6: „*Opłata, o której mowa w ust. 5 (tj. w przypadku przyjęcia na studia w trakcie trwania semestru) wnoszona jest w całości, z uwzględnieniem przysługującej zniżki w kwocie 100 zł, bądź w części obejmującej łączną kwotę rat, która do dnia upływu terminu wskazanego w ust. 5 powinna zostać wniesiona na zasadach wskazanych w ust. 3*”.

W dniu 29 stycznia 2007 r. Senat Uczelni podjął Uchwałę nr 1/2007 w sprawie w sprawie zmiany Uchwały Senatu Akademii Ekonomicznej w Krakowie nr 18/2006 z dnia 24 kwietnia 2006 r. w sprawie wprowadzenia regulaminu odpłatności związanych z procesem kształcenia w Akademii Ekonomicznej w Krakowie z późniejszymi zmianami. Uchwałą tą dokonano zmiany postanowienia z § 3 ust. 3 Regulaminu w ten sposób, że pierwsze dwa tygodnie przedłużenia sesji nie podlegają opłacie. Opłata ta naliczana jest dopiero od piętnastego dnia po ostatnim dniu sesji. Dodano ponadto do § 3 ustępy 5 – 8, które wprowadziły możliwość zwolnienia studentów z opłat w przypadkach, gdy przedłużenie sesji jest wynikiem okoliczności, za które student odpowiedzialności nie ponosi, takich jak: odbywanie studiów w uczelni zagranicznej, w sytuacji losowej pod warunkiem stosownego uzasadnienia i udokumentowania przyczyn nie zaliczenia sesji w terminie.

Zgodnie z § 3 ust. 1 wzorca *umowy o naukę* rodzaje pobieranych przez Uczelnię opłat oraz zasady odpłatności związane z procesem kształcenia w Uczelni ustalane są przez Senat Uczelni w formie regulaminu. Jednocześnie w § 3 ust. 6, postanowiono, że ewentualne zmiany w regulaminie odpłatności oraz zmiany wysokości opłat, wymagają akceptacji przez obie strony, wyrażonej poprzez podpisanie stosownego aneksu do umowy. Tymczasem, powyższa zmiana odpłatności za studia, dotycząca wprowadzenia opłaty za przedłużenie sesji, została wprowadzona w życie wyłącznie Uchwałą Senatu Uczelni, bez jednoczesnego aneksowania umów zawartych ze studentami.

W odpowiedzi na zawiadomienie o wszczęciu postępowania, Akademia Ekonomiczna podniosła, iż Senat Akademii Ekonomicznej w Krakowie podjął Uchwałę nr 1/2007 z dnia 29 stycznia 2007 r. w sprawie zmiany Uchwały Senatu Akademii Ekonomicznej w Krakowie nr 18/2006 z dnia 24 kwietnia 2006 r. w sprawie wprowadzenia regulaminu odpłatności związanych z procesem kształcenia w Akademii Ekonomicznej w Krakowie z późniejszymi zmianami, jeszcze przed wszczęciem postępowania przez Prezesa UOKiK.

Akademia podkreśliła, że wprowadzona opłata za przedłużenie sesji jest rozwiązaniem korzystnym dla studentów, gdyż zgodnie z prawem – w przypadku nie zaliczenia egzaminów

w terminie, Uczelnia ma prawo skreślić studenta z listy studentów. Zatem Akademia Ekonomiczna stworzyła studentom możliwość przedłużenia sesji, pod warunkiem jednak pokrycia kosztów z tym związanych. Ustalona opłata, tj. 1/8 odpowiedniej opłaty semestralnej za każde kolejne 2 tygodnie przedłużenia sesji, choć wyrażona w ułamku, jest opłatą jednoznacznie określoną. Tym samym nie można czynić Akademii zarzutu naruszenia obowiązku udzielania konsumentom (studentom) rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji.

Odnosząc się do drugiego z zakwestionowanych zapisów, tj. 12 ust. 6, Akademia uznała argumenty przedstawione przez Prezesa UOKiK i podjęła działania mające na celu zmianę zakwestionowanego zapisu. W dniu 5.07.2007 r. wpłynęło do Delegatury UOKiK w Krakowie pismo Akademii Ekonomicznej informujące, że w dniu 21.06.2007 r. Uchwałą Senatu Uczelni nr 24/2007, wprowadzono do obowiązującego w Uczelni *Regulaminu odpłatności za naukę* następujące zmiany:

- postanowieniu z § 12 ust. 5 nadano brzmienie: „*W przypadku przyjęcia na studia w trakcie trwania semestru na indywidualny wniosek zainteresowanego, wysokość i termin wniesienia opłaty za semestr studiów, w trakcie którego następuje przyjęcie, ustalane są indywidualnie z zastrzeżeniem ust. 6*”;
- postanowieniu z § 12 ust. 6 nadano brzmienie: „*W sytuacji, o której mowa w ust. 5, opłata nie obowiązuje w przypadku gdy osoba przyjęta na studia złoży pisemną rezygnację ze studiów w terminie 3 dni od otrzymania decyzji o przyjęciu na studia*”.

Uczelnia nie doręczyła jednak powyższej Uchwały, a ponadto do dnia wydania niniejszej decyzji, nie umieszczono jej nawet na stronie internetowej Uczelni.

Mając powyższe na uwadze, organ antymonopolowy zważył, co następuje:

Na wstępie należy zwrócić uwagę, iż w dniu 21 kwietnia 2007 r. weszła w życie ustawa z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz.U. nr 50, poz. 331 ze zm.). Stosownie do art. 131 ust. 1 tej ustawy – do postępowań wszczętych na podstawie dotychczas obowiązującej ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów i nie zakończonych do dnia wejścia w życie ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. stosuje się przepisy dotychczasowe. Biorąc zatem pod uwagę, iż przedmiotowe postępowanie zostało wszczęte na podstawie ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. i nie zostało zakończone do dnia 21 kwietnia 2007 r. – w niniejszej sprawie zastosowane zostały przepisy ustawy dotychczasowej.

Treść art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (t.j. Dz. U. z 2005 r. nr 244, poz. 2080 ze zm.) – zwanej dalej „ustawą o ochronie (...)” – wskazuje, że jej przepisy mają zastosowanie wyłącznie do ochrony interesów przedsiębiorców i konsumentów, podejmowanej w interesie publicznym. Zatem warunkiem koniecznym do uruchomienia instrumentów określonych w tej ustawie jest zaistnienie takiego stanu faktycznego, w którym działania przedsiębiorców naruszają jej przepisy i jednocześnie stanowią zagrożenie dla interesu publicznego bądź też naruszają ten interes.

Niniejsze postępowanie dotyczy stosowanych przez Uczelnię wzorców umów. Wzorce te mają zastosowanie przy zawieraniu – wymaganych prawem – umów ze studentami. Dotyczą one zatem wszystkich studentów Uczelni, co oznacza, że mogą mieć zastosowanie do nieokreślonego z góry kręgu adresatów. Zatem niniejsze postępowanie prowadzone było w interesie publicznym.

Art. 23a ust. 1 zd. 1 ustawy o ochronie (...) stanowi, że przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy.

Zatem, aby było możliwe stwierdzenie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, niezbędne jest łączne spełnienie dwóch przesłanek, tj.:

- działania przedsiębiorcy muszą nosić znamiona bezprawności, oraz
- działania te muszą naruszać zbiorowe interesy konsumentów.

Pkt I sentencji decyzji

Przesłanka bezprawności

Pojęcie bezprawności nie jest pojęciem prawnie zdefiniowanym. Należy zatem przyjąć, zgodnie z jego literalnym brzmieniem, że „działanie bezprawne” to zachowanie sprzeczne z nakazem lub zakazem zawartym w ustawie, rozporządzeniu wydanym na podstawie i dla wykonania ustawy, umową międzynarodową mającą bezpośrednie zastosowanie w stosunkach wewnętrznych oraz z zasadami współżycia społecznego. Bezprawność jest czynnikiem o charakterze obiektywnym, tj. niezależnym od wystąpienia szkody czy też zamiaru po stronie przedsiębiorcy dopuszczającego się działań bezprawnych.

Jak wyżej wskazano, Prezes UOKiK zakwestionował stosowane przez Akademię Ekonomiczną postanowienie Regulaminu w brzmieniu:

par. 3 ust. 3: *„Oplaty, o których mowa w § 2 ust. 1 pkt 1 lit. a-b, związane z przedłużeniem sesji, ustala się jako 1/8 odpowiedniej opłaty semestralnej za każde rozpoczęte 2 tygodnie przedłużenia sesji. Opłata naliczana jest za okres od dnia następującego po ostatnim dniu sesji wskazanym w stosownym zarządzeniu rektora w sprawie organizacji roku akademickiego do ostatniego dnia wskazanego w decyzji o przedłużeniu sesji włącznie”.*

Zgodnie z art. 160 ust. 3 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, warunki odpłatności za studia określa umowa zawarta między uczelnią a studentem w formie pisemnej.

Wzorzec *Umowy o naukę* stosowany przez Akademię Ekonomiczną stanowi, że rodzaje pobieranych przez Uczelnię opłat oraz zasady odpłatności związane z procesem kształcenia w Uczelni ustalane są przez Senat Uczelni w formie regulaminu.

Z powyższego wynika zatem, że Akademia Ekonomiczna zawierając ze studentem umowę, powinna – jako załącznik do umowy – dołączyć *Regulamin odpłatności związanych z procesem kształcenia*, bowiem w Regulaminie zawarto warunki odpłatności za studia. Odnosi się to również do wszelkich zmian zawartej umowy. Jak stwierdził Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów w uzasadnieniu wyroku z dnia 5.10.2005 r. (sygn. akt XVII Amc 20/05), umowa łącząca studenta i Uczelnię ma charakter umowy ciągłej i podlega rygorom umów konsumenckich, określonym w art. 384 i 384¹ k.c. Zgodnie z ich treścią, ustalony przez jedną ze stron wzorzec umowy, w szczególności ogólne warunki umów, wzory umów, regulaminy, wiążą drugą stronę, jeżeli zostały jej doręczone przy zawarciu umowy. Dotyczy to również zmiany wzorca umowy w czasie trwania stosunku umownego o charakterze ciągłym, jeżeli druga strona nie wypowiedziała umowy w najbliższym terminie.

Jednocześnie należy stwierdzić, że Uczelnia - zgodnie z postanowieniem wzorca umowy - powinna wprowadzić odpowiedni aneks do umowy, jeżeli następuje zmiana regulaminu odpłatności i zmiana samych opłat za studia.

Tymczasem zakwestionowane przez Prezesa Urzędu postanowienie zostało wprowadzone w trakcie roku akademickiego - Uchwałą Senatu z dnia 4 grudnia 2006 r. Nie ulega wątpliwości, że wprowadzona zmiana, dotycząca ustalenia opłat za przedłużenie sesji, jest w istocie zmianą warunków odpłatności za studia. Zatem jej wprowadzenie winno się odbyć przez pisemne powiadomienie studenta o dokonanej zmianie i doręczenie nowego Regulaminu oraz wprowadzenie stosownego aneksu do umowy. Jednak Akademia nie podjęła takich czynności. Uznać zatem należy, iż naruszono art. 160 ust. 3 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym w związku art. 384¹ k.c., w ten sposób, że ustalono warunki odpłatności za studia poza umową łączącą studenta z Uczelnią, nie doręczając mu ponadto nowego Regulaminu regulującego tę kwestię ani też nie wprowadzając odpowiedniego aneksu do umowy. Tym samym jej działanie, jako sprzeczne z przywołanymi przepisami, spełnia przesłankę bezprawności.

Przesłanka naruszenia zbiorowych interesów konsumentów

Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów nie definiuje pojęcia zbiorowego interesu konsumentów, stwierdzając jedynie w art. 23a ust. 1 zd. 2, że nie jest nim suma indywidualnych interesów konsumentów. W świetle art. 1 ust. 1 ustawy – powołanego na wstępie uzasadnienia prawnego niniejszej decyzji - należy przyjąć, że ze zbiorowymi interesami konsumentów mamy do czynienia wówczas, gdy działania przedsiębiorcy są powszechne i mogą dotknąć każdego potencjalnego konsumenta będącego kontrahentem przedsiębiorcy.

W orzecznictwie Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów utrwalił się pogląd, iż naruszenie interesu publicznoprawnego ma miejsce wówczas, gdy skutkami działań sprzecznych z przepisami prawa antymonopolowego dotknięty jest szerszy krąg uczestników rynku, względnie, gdy działania te wywołują na rynku inne niekorzystne zjawiska (wyrok SA z 24.01.1991 r., XV Amr 8/90; 4.07.2001 r. XVII Ama 108/00; 23.20.2002 r. XVII Ama 133/2001).

Stanowisko to potwierdzone zostało również w orzecznictwie Sądu Najwyższego, który w uzasadnieniu wyroku z dnia 12 września 2003 r. (sygn. akt: I CKN 504/01) stwierdził, iż: *„nie jest zasadne uznawanie, że postępowanie z tytułu naruszenia ustawy antymonopolowej można wszczynać tylko wtedy, gdy zagrożone są interesy wielu odbiorców, a nie jest to możliwe w sytuacji, gdy pokrzywdzonym jest tylko jeden konsument. Wydawane orzeczenie ma bowiem wymiar znacznie szerszy, pełni także funkcję prewencyjną, służy bowiem ochronie także nieograniczonej liczby potencjalnych konsumentów”*.

Stosowany przez Uczelnię wzorzec umowy wykorzystywany jest przy zawieraniu umów ze studentami. Stroną takiej umowy są zarówno wszyscy aktualni studenci Uczelni, jak i wszyscy przyszli (potencjalni). Bezprawne działanie Uczelni dotyczy zatem określonego z góry kręgu adresatów, co tym samym spełnia przesłankę naruszenia zbiorowych interesów konsumentów.

Wobec powyższego należy stwierdzić, że obie przesłanki zostały spełnione, co oznacza, iż Uczelnia dopuściła się stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów.

Zgodnie z art. 23c ust. 1 ustawy o ochronie (...) Prezes Urzędu w decyzji o uznaniu praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów nakazuje jej zaniechania.

Należy jednocześnie odnieść się do zmiany § 3 ust. 3, jaka nastąpiła Uchwałą Senatu Uczelni w dniu 29 stycznia 2007 r. Zmiana to nastąpiła na korzyść studentów, lecz nie treść

kwestionowanego postanowienia, a sposób jego wprowadzenia wyczerpuje znamiona bezprawności. Uczelnia posiada prawo do ustalania opłat związanych z procesem kształcenia. Ich rodzaj i wysokość określana jest przez Uczelnię. Aby jednak warunki odpłatności były wiążące dla studentów, powinny być określone w umowie. Zatem wprowadzenie do Regulaminu zmiany zakwestionowanego postanowienia z § 3 ust. 3 nie będzie stanowiło zaniechania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów aż do chwili, gdy zmiany te nie znajdą odzwierciedlenia w umowach zawieranych ze studentami.

Mając powyższe na uwadze orzeczono, jak w pkt I sentencji.

Pkt II sentencji decyzji

Przesłanka bezprawności

Zgodnie z § 12 ust. 5 Regulaminu, w przypadku przyjęcia na studia w trakcie trwania semestru, student zobowiązany jest do wniesienia opłaty semestralnej w terminie 7 dni od otrzymania decyzji o przyjęcia na studia. Zakwestionowane przez Prezesa UOKIK postanowienie z § 12 ust. 6 tego Regulaminu stanowi natomiast, iż powyższa opłata wnoszona jest w całości, z uwzględnieniem zniżki w kwocie 100 zł, bądź w części obejmującej łączną kwotę rat, która powinna być uiszczona do 7 dnia od otrzymania decyzji o przyjęciu na studia, zgodnie z ust. 3. W ust. 3 wskazano zasady i terminy uiszczania rat za studia. I tak za semestr zimowy: I rata w wysokości 35 % do 3 października, II rata w wysokości 35 % do 10 listopada i III rata w wysokości 30 % do 10 grudnia.

Z powyższego wynika, iż Uczelnia zastrzega dla siebie dowolność w określeniu zniżki przysługującej studentowi podejmującemu naukę w trakcie trwania roku akademickiego. Z zapisu z § 12 ust. 6 nie wynika bowiem jednoznacznie, jaką opłatę semestralną obowiązany będzie uiścić student. Ponadto należy podkreślić, iż zgodnie z brzmieniem § 12 ust. 5 i 6 zasadą jest – w przypadku studentów rozpoczynających naukę w Akademii Ekonomicznej w trakcie roku – uiszczenie opłaty semestralnej w całości, a wyjątkiem są zniżki. Tym samym Akademia Ekonomiczna zastrzegła dla siebie wynagrodzenie za świadczenie nie spełnione. W oczywisty sposób narusza to zasadę ekwiwalencji świadczeń.

Umowa o odpłatne świadczenie usług edukacyjnych jest umową wzajemną, tj. taką w której świadczenie jeden ze stron odpowiada świadczeniu drugiej (zasada ekwiwalencji świadczeń). Stosując do tej umowy – zgodnie z art. 750 k.c. - odpowiednio przepisy z Kodeksu cywilnego o umowie zlecenia, należy wskazać na treść art. 735 § 1 k.c. Przepis ten stanowi, że jeżeli ani z umowy, ani z okoliczności nie wynika, że przyjmujący zlecenie zobowiązał się wykonać je bez wynagrodzenia, za wykonanie zlecenia należy się wynagrodzenie. Co do zasady umowa zlecenia jest więc umową odpłatną, a jeżeli jest odpłatną, to jednocześnie jest umową wzajemną. Wynagrodzenie należy się za wykonanie zlecenia, a w rozpatrywanym przypadku za usługę odpłatnego kształcenia. Nie znajduje zatem żadnego uzasadnienia żądanie przez Uczelnię ponoszenia przez studenta opłat za okres, w którym nie był jeszcze studentem i nie korzystał z usługi kształcenia oferowanej przez Uczelnię. Uczelnia dopuściła się więc naruszenia zasady ekwiwalencji świadczeń, jaka wynika z przepisów o umowie odpłatnego zlecenia (art. 735 § 1 k.c.), stosowanych odpowiednio do umowy o odpłatne świadczenie usług edukacyjnych. Na marginesie należy zauważyć, iż sam *wzorzec umowy o naukę* odsyła w sprawach nieuregulowanych umową do przepisów Kodeksu cywilnego, co już samo z siebie uzasadnia odpowiednie stosowanie przepisów Kodeksu dotyczących umowy zlecenia.

Przesłanka naruszenia zbiorowych interesów konsumentów

Stosowany przez Uczelnię wzorzec umowy wykorzystywany jest przy zawieraniu umów ze studentami. W niniejszym przypadku stroną takiej umowy są wszyscy potencjalni studenci Uczelni. Bezprawne działanie Uczelni – polegające na stosowaniu postanowienia o obciążeniu studentów rozpoczynających naukę w trakcie roku akademickiego opłatami za okres, w którym nie byli jeszcze studentami - dotyczy zatem nie określonego z góry kręgu adresatów, co tym samym spełnia przesłankę naruszenia zbiorowych interesów konsumentów (por. Pkt I uzasadnienia niniejszej decyzji).

Mając powyższe na uwadze, należy stwierdzić, iż obie przesłanki zostały spełnione i tym samym uznaje się, iż Uczelnia dopuściła się stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów.

Uczelnia oświadczyła, iż dokonała zmiany zakwestionowanego postanowienia z § 12 ust. 6, w ten sposób, iż całkowicie zmieniła jego treść, a sytuację studentów rozpoczynających naukę w trakcie trwania roku akademickiego określiła w ust. 5, którego brzmienie nie budzi już zastrzeżeń Prezesa Urzędu.

Prezes Urzędu uznał, iż zmiana ta nie pozwala jeszcze na stwierdzenie zaniechania stosowanej praktyki, gdyż poza oświadczeniem Uczelni, Prezes UOKiK nie otrzymał tej uchwały. Ponadto nie umieszczono jej nawet na stronach internetowych Uczelni, w dziale zawierającym Regulamin opłat.

Zgodnie z art. 23c ust. 1 ustawy o ochronie (...) Prezes Urzędu w decyzji o uznaniu praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów nakazuje jej zaniechania.

Mając powyższe na uwadze, orzeczono jak w pkt II sentencji.

Stosownie do treści art. 78 ust. 1 ustawy o ochronie (...) w związku z art. 479²⁸ § 2 k.p.c. – od niniejszej decyzji przysługuje stronie odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwutygodniowym od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatury UOKiK w Krakowie (31 – 011 Kraków, Plac Szczepański 5).

Z upoważnienia Prezesa
Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów
Dyrektor Delegatury
Leszek Piekarz

Otrzymuje:

Akademia Ekonomiczna
ul. Rakowicka 27
31-510 Kraków